

Satlık Oruç Öykü Erhan Palabiyik

– JULIAN · 12 Ağustos 2015

SATLIK ORUÇ

ÖYKÜ-ERHAN PALABIYIK

Hasibe kadın, karanlıkta el yordamıyla, çalan saatin zilini kapatıp yataktan kalktı. Odanın içi zifiri karanlıktı. Küçük evin duvarları badana edilmemiş olsa hiçbir yer görünmeyecekti. Pencerenin kaput perdesini biraz araladı. Ay ışığı içeri vurunca oda biraz aydınlanmıştı. Pencerenin hemen önüne bıraktığı kibriti alıp gaz lambasına yöneldi. Lambanın fitilini biraz dışarı uzatıp kibriti çaktı. Lambanın camını taktıktan sonra fitilin ateşini biraz düşürdü. Perdeyi kapatıp enteriden bozma geceliğini çıkardı ve fistanını üstüne giydi. Lambayı da alıp mutfağa gitti. Çanaktaki taze tereyağından, bir kaba biraz koyup dış kapıya yürüdü. Kapıyı açıp bir adım atmıştı ki hava akımının etkisiyle lamba söndü. "Hay Allah! Sırasıydı ya sönmenin!.." diye söylenerek geri döndü. Lambayı tekrar yaktıktan sonra fistanının eteğiyle koruyarak dışarı çıktı ve doğruca tandıra gitti. Tandırın içine biraz sap saman koyarak ateşledi. Köyde, birkaç evin daha tandırından dumanlar çıkıyordu. Belli ki onlar da sahur yemeği hazırlıyorlardı. Akşamdan mayaladığı hamuru almak için tekrar eve geldi. Uyandırmaya kıyamadığı kızı Sevgi'yi, usulca dürtükleyip uyandırdı. İki birlikte mutfağa gidip gaz ocağını yakmaya çalıştılar. Hasibe kadın, önce ocağı biraz pompaladı. Fıskıran incecik gazın küçük kanalcığa dolduğunu görünce kibriti çalıp tutuşturdu. Pompa başı ısınınca ocağı biraz daha pompalayarak ateşi iyice güçlendirdi. Ocaktan çıkan mavi alevlerin ışığıyla mutfak birden aydınlandı. Sevgi, büyük alüminyum çaydanlığa su doldururken Hasibe kadın, hamur leğenini alıp tandıra gitti. Sevgi, çaydanlığı gaz ocağının üstüne koyduktan sonra kardeşlerini uyandırmamaya çalışarak sessizce dışarı çıktı. Elini yüzünü yıkadıktan sonra anasına yardım etmek için tandıra gitti. Hasibe kadın, birkaç beze yapıp ekmek tahtasının üstüne dizmişti. Kalan hamurları da yine beze yapıp bezin üstüne yığıyordu. Sevgi, tandıra biraz daha sap saman atıp ateşi besledi.

Dört çocuk anasıydı Hasibe kadın. Kocasını Yusuf, karayollarında, demiryollarında geçici olarak çalışıyordu. Yaz aylarında çalışır, kışta ise boş kalırdı. Evde kaldığı zamanlar, sudan bahanelerle kavga çıkarıp Hasibe kadını döverdi. Oysa kadın, her işe koşuyordu. Köyde, ara işlerine gidip amelelik yapıyor, ağaların ekinlerinin elenmesine gidiyor, çalışıyor, didiniyor, üç beş kuruş getiriyordu evine. Kavgalardan çocuklar da nasibini alıyordu çoğu zaman. Bu kavgalar, yoksulluğun bir dışa vuruşu gibiydi. Sac iyice ısınmıştı. Hasibe kadın, bezelerden birini unlayıp oklavayla ezerek açmaya başladı. Tahtaya yapışmasın diye ara sıra üstüne un serpiştiriyor, genişçe açıyordu. Üzerine çöktüğü her beze yoksulluğun, fakirliğin boynu gibi geliyordu ona. Ezim ezim ezerek açtığı yufkayı sacın üzerine attı. Sevgi, elindeki çevirgeçle ekmeği çeviriyor, yakmamaya özen gösteriyordu. Bir tane ekmeği yakacak olursa kısmeti kapanır, evde kalırdı. Öyle söylemişti anası. Sevgi'nin gözlerinden hâlâ uyku akıyordu. Bir an önce bazlamaları da pişirip karnını doyurup yatmak istiyordu. Sabah erkenden kalkıp evi süpürüp silecekti. Anası işe gittiği için kardeşlerine o, analık yapıyordu. Ana kız konuşarak birkaç tane yufka

ekmek pişirdiler. Kalan küçük bezeleri de açarak bazlama yapmaya başladılar. Küçük kardeşinin ağlamasıyla birlikte Sevgi, koşarak eve gitti. İçeri girdiğinde babasının uyanmış olduğunu gördü. Hemen kardeşini kucaklayarak yatağına yatırdı ve tekrar uyuttu.

Hasibe kadın, tandırın başında hem bezeler açıyor, hem pişiriyor, bir yandan da yağlayarak üst üste yığıyordu. İşini bitirdikten sonra sofraya bezinin içine koyduğu yufka ve bazlamaları alıp eve getirdi. Gaz lambasının küçüğünü söndürüp yerine büyüğünü koydular. Ocağı konan çaydanlık unutulmuş, su kaynayıp duruyordu. Hasibe kadın, mutfağı gidip çaydanlığı ocaktan indirdi. Küçük çaydanlığa bir tutam çay koyup demledi. Biraz da çalkama (ayran) yapıp sofrayı hazırladı. Hâlâ uyumakta olan Aydın'ı uyandırmak için yanına gidip yine usulca: "Oğlum. Kalk, sofraya hazır. Bugün oruç tut da orucunu Kemal Ağaya sat. Kendine bir lastik ayakkabı aldırırısın. Kış geliyor. Bak, ayakların çıplak." dedi. Aydın, duymamış gibi arkasını döndü. Anası: "Oğlum. Sana diyorum. Kalk hadi. Elini yüzünü yu da sofraya gel. Bak, sana taze bazlama yaptım. İnek yağıyla da yağladım. Bacın da sana çay yapmış. Ye, yat." dedi. Aydın, gözlerini biraz aralayıp: "Biraz daha yatsam olmaz mı ana?" diye sızlandı. Anası: "Olmasın oğlum. Ye, sonra yatarsın." dedi. Aydın, yorganının altında birkaç kez döndükten sonra kalkıp dışarı çıktı. Elini yüzünü yıkadı, sofraya geldi.

Aydın, ilkokula bu yıl başlamıştı. Anası, Sevgi'nin eski önlüğünden bozma bir önlük dikmişti ona. Gübre torbasından da bir çanta yapmıştı. Okula gitmediği zamanlarda da gene anasının diktiği keten işliği giyerdi. Onunla yatar, onunla kalkar, onunla giderdi oyuna. Arkadaşları gibi o da hep yalınayak oynardı. Köylü yoksuldu ama Kemal Ağaya varsıldı. Varsıl olduğu kadar da sert bir adamdı. Anası, "Orucunu Kemal Ağaya sat" dediğinde ölüme gidecek gibi olmuştu. Ama işin içinde lastik vardı. Ölümüne de olsa gidecekti Kemal Ağaya.

Hasibe kadın, bazlamaları bıçakla dilim dilim keserek Aydın'ın önüne kale gibi yığıdı. Diğer odada uyuyan çocuklar uyanmasınlar diye alçak sesle konuşuyorlardı. Babası, Aydın'a: "Ağaya söyle de sana bir kundura alsın." diyerek takıldı. Aydın, kunduranın ne olduğunu bile bilmeden: "He, söylerim buba ağaya" dedi. Babası da her zaman lastik ayakkabı giyiyordu. Üzerinde büyük harflerle, CANIKLI LASTİKLERİ İSTANBUL yazıyordu. Kim bilir kaç kez okumuştur bu yazıyı. Aydın'ın, iştahı henüz açılmamıştı. Yediği lokmalar bir serçenin yediği kadardı. Anası: "Oğlum, karnını iyice doyur. Yoksa karnın acıkır, oruç tutamazsın." dedi. Babası da söyleyince bazlamanın ucundan biraz koparıp zorla yedi. Ağzının içinde geveleyip duruyordu lokmalarını. Çayının hepsini içti bitirdi. Sofradan kalktı. Yatağına gidiyordu, anası: "Oğlum. Ağzını iyice yıka, üç kere çalkala, dua et, niyet et, sonra yat." dedi. Aydın; "Duada ne deycem ana?" diye sordu. Anası: "Niyet ettim Allah rızası için oruç tutmaya ve orucumu Kemal Ağaya satmaya de." dedi. Aydın: "Ana, ben orucu tutup Kemal Ağaya mı satacağım? Oruç benim olmayacak mı?" diye sordu. Anası: "Oğlum. Akşama kadar orucunu tutacaksın, akşam iftara da Kemal Ağaya verip kurtulacaksın. Ağaya da sana bir lastik ayakkabı alacak." dedi. Babası: "Tabii alırsa" dedi ve güldü. Sonra: "Söyle de kundura alsın." diyerek bir daha tenbih etti. Aydın, bu işten pek birşey anlamamıştı ama akşama kadar birşey yemeyince, içmeyince oruç tutulduğunu biliyordu. Nasıl olsa karnı toktu. Akşama kadar orucunu tutabilirdi. Yedi yaşındaydı ve ilk orucunu tutacaktı.

Aydın, ağzını kuyunun tuzlu suyuyla iyice yıkadı, üç kere çalkaladı, duasını etti, niyet edip yatağına yattı. Akşama ayağına giyeceği Canikli Lastiklerini düşündü. Ayakkabılar ayağındaymış gibi ayaklarını çekip

birbirine sürttü. Ayakkabıları bir olsa hiç çıkarmayacaktı. Yatağa da ayakkabılarıyla girecekti. İsterse anası dövsündü. Hele bir de arkadaşlarına gösterdiğinde.. Belki de kıskanıp üzerine toprak atacaklardı. Ayağına batan sarı dikenleri anası, iğneyle delik deşik ederek çıkarıyordu. O zaman ayakları çok acıyordu... Kundurayı düşündü. Nasıl bir şeydi acaba? Lastikten daha mı güzeldi?.. Ağaya, kundura aldıracaktı. Almazsa orucunu götürüp başkasına satacaktı... Hayal aleminden rüyalar alemine dalıp gittiğinde anası, babası ve bacısı güldüler ona. Çocuk değil miydi? Hemen uyudu gitti.

Aydın, kuşluk vakti uyandı. Kalkıp tualete gitti. Elini yüzünü yıkadıktan sonra: "Ben acıktım" dedi ablasına. Sevgi: "Sen bugün oruç değil misin de deli?" dedi gülererek. Aydın: "Yemek yesem orucum bozulur mu ki?" dedi saf saf. Sevgi: "Tabii bozulur deli! Birşey yeme, günaha girersin. Anama da söylerim haa!" dedi. Aydın: "Yemem aba. Anama da söyleme." dedi gülererek. Teneke bahçe kapısını açıp sokağa çıkarken ablasının: "Sakın birşey yeme! Yoksa lastik gider!" dediğini duymadı bile.

Mahalle arkadaşları Mehmet'le Osman'ı, hemen bulup oyun oynamaya başladı. Babasının, Delice Irmağının kıyısından getirdiği günebakan sapını, bacaklarının arasına sokarak at gibi yapıp sürüyordu. Arkasında öyle bir toz bulutu bırakıyordu ki geriden görenler gerçekten atlılar geçmiş sanırdı. Köyün diğer çocukları da günebakan saplarını alıp birer birer geldiler. Hepsî, sapları gerçek bir ata binmiş gibi ustalıklarla sürüyorlardı, Hep birlikte bir o yana, bir bu yana gidip geliyorlar, kim daha çok toz bulutu çıkarırsa yarışı o kazanıyordu. Attıkları sevinç çığlıkları birbirlerinin sesini boğuyor, kimse kimsenin sesini duymuyordu, çocuklar alanında. Kimi zaman at, kimi zaman eşek oluyordu, günebakan sapları. DEEH DEEEH!... ÇÜÜŞ ÇÜÜÜŞ! diyerek naralar atıyorlardı. Atları ve eşekleri durdurmak için DIRRISSS! diye babalarını taklit ederek oyunlarına ciddiyet katıyorlardı. Kışneyen atların, İNYAAA!... İNYAAA! sesleri ortalığı birbirine katıyordu. Kimi zaman kan-ter içinde koşuyor, kimi zaman durup dinleniyorlardı.

Aydın, bütün arkadaşlarına bugün oruçlu olduğunu, akşama ağaya orucunu satıp lastik aldıracağını söyledi. Müjdeler gibi defalarca söyledi bunu. Arkadaşları, ona inanmadılar. Yalan söylediğini sandılar. Ama yedikleri leblebi ve üzümlemeden verdiklerinde Aydın'ın hiç yemediğini görünce biraz inandılar. Aydın, çerezi çok severdi. Ağzından şapır şupur sular aktı ama eliyle sildi ve yuttu. Sonra öteki çocuklar da: "Anama ben de söylerim, yarın oruç tutup Kemal Ağaya satar, ben de lastik aldırırım." demeye başladılar. Biraz da olsa kıskanıyorlardı birbirlerini.

Öğlen olmuştu. Çocukların kimi su içmeye, kimi ekmek almaya gitti evlerine. Getirdikleri çalmalı (pekmezli) dürümleri yerken tekrar oynamaya başladılar. Bir elleriyle çalmalı dürümü yerken diğer elleriyle günebakan sapını tutup, atlarını sürüyorlardı. Bazen keten donu aşağı sıyırıp, ince toprağa at gibi işeyip gülüşüyorlardı. Aydın, dürümlerini yiyen çocukları seyretti durdu. Çok acıkmıştı. Ağzının suları akıyordu ama bunu kimselere bildirmedi...

Güneş ortalığı kasıp kavuruyordu. İtler bile damların dibine gidip yatıyor veya kazların, ördeklerin yalaklarına girip serinlemeye çalışıyorlardı. Kazlar, yalaklarına giren itlere Tissss! sesleri çıkartarak saldırıyorlardı. İtler, başlarını sağa sola sallıyor, salladıkça sular etrafa sığıyordu. Sıcağa dayanamayan çocuklar da evlerinin yolunu tuttular.

Aydın, evlerinin önüne geldiğinde sanki araba gelmiş gibi Düt düüüütt! yaparak, birilerinin kendisine kapıyı açmasını bekledi.. Ancak kimsenin bu sıcakta dışarı çıkacak hali yoktu. Teneke kapıyı ayağıyla açıp bahçeye girdi. Günebakan sapını bir kenara dayadıktan sonra eve geldi. Sevgi, hâlâ ev işleriyle

uğraşıyordu. Anası da işten gelmiş, sekinin üstüne uzanmış dinleniyordu. Aydın, ablasından su istedi. Sevgi, bakır tasa su doldurup getirdi. Aydın'ın yüzüne bile bakmadan verip işinin başına döndü. Aydın, suyu başına diktığı gibi içti bitirdi. Ağzının kenarından dökülen sular, çenesinden süzülüp gıdığına doğru aktı, oradan da keten işliğe ve donuna kadar süzüldü. Sevgi, birden Aydın'ın oruçlu olduğunu hatırlayıp geri döndü: "Oh olsun! Qh olsun! Orucun bozuldu ya!" diyerek alay etmeye başladı Aydın, neye uğradığını şaşırıldı. Yüzünün rengi değişti. Nereden içmişti? Zehir zıkkım oldu bir tas su. Kusacak gibi oldu Aydın. Hasibe kadın, oğlunun su içtiğini görmüş fakat oruçlu olduğu hiç aklına gelmemişti. Aydın, günde on defa gelir, kimi zaman ekmek ister, kimi zaman su ister, içer giderdi. Anası, alay edip edip gülen Sevgi'yi azarlardı. "Garişma kız! Oğlan bile bile mi içti de alay ediyon? Unuttu. Unutmasa içer miydi?" diyerek oğlunu savundu. Aydın da anasından arkalanıp: "He ana kız. Bilsen valla içmezdim. İki gözüm kör olsun ki içmezdim. Ekmek, Kuran çarpsın ki bilmeden içtim ana." diyerek kendini savunmaya çalıştı. Sevgi, orucunun bozulmasını çok istiyormuş gibi sevinmiş, hâlâ Aydın'a bakıp gülüyordu. Anası Aydın'a dönüp: "Oğlum. Ağzını çalkala, bir daha da birşey yeyip içme. Yoksa orucun bu sefer essahtan bozulur bak.. Haberin olsun." dedi. Aydın'ın gözlerine yaşlar geldi ama ağlayamadı. Sevgi'nin getirdiği suyla ağzını çalkaladı. Tekrar dua edip niyet etti. Anası bir kere daha: "Ağadan lastikleri alacaksan, orucunu bir daha bozma." diye tenbih etti. Sanki suç işlemiş gibi utanmıştı Aydın. Anasına: "Ana. Ben akasyanın altına gidiyorum. Orası serin oluyo!" diyerek evden adeta kaçtı. Anası, arkasından gülümseyerek baktı. O, henüz bir çocuktuktu. Acıktığında ekmeğe, susadığında ise suya koşuyordu. Bütün çocuklar öyle değil miydi? Akasya ağacının altı, köy çocuklarının buluşup oyun oynadıkları ortak bir yerdi. Sıcaktan, yağmurdan, güneşten koruyordu çocukları. Akasya çiçek açtığında çocuklar, çiçeklerini yemek için birbirleriyle yarış ederlerdi. Bembeyaz çiçekler, içine şeker koyulmuşçasına tatlı olurdu. Bazen çiçeklerin içinden arılar çıkar, korunmak için tek tek çiçek seçerlerdi çocuklar. Kimsenin çıkmaya cesaret edemeyeceği dikenli dallarına, tıpkı bir kedi gibi tırmanırdı, çıplak ayaklı köy çocukları. Hemen yanındaki kör kuyu da çocukların oyun merkeziydi. Akasya ağacı ile kör kuyu, köyün lunaparkıydı adeta. Akasya ağacı, alabildiğine büyümüş ve gelişmişti. Söylenene göre, kör kuyu onu yeraltındaki suyuyla besliyormuş. Bu ağaç ve kuyuda çocuklar ne oyunlar oynarlardı. Ağacın hemen yanı başındaki hendeğin içine saklanır, serçelerin, sığırcıkların gelmesini bekler ve ellerindeki sapanlarla avlamaya çalışırlardı.... Az ileride kendi başına otlayan eşeğe binmek için birkaç çocuk, o tarafa gittiler. Ne yaptılarsa eşeğe binemediler. Her yaklaşıma çifte atıyordu eşek. Sonunda pes eden çocuklar oldu. Yaz mevsimi olduğu için her taraf yeşillikler içindeydi. Binbir renkte çiçekler, otlar, çimenler, kuşlar, arılar, böcekler, kelebekler her yanı sarmıştı. Kertenkeleler, peşine düştükleri kelebekleri avlamak için yer yer pusuya yatmışlardı. Yazın şu sıcaklığı da olmasa ne kadar iyi olacaktı.... Çocuklardan bir tanesi, aniden ortaya bir fikir attı: "Hadi tren istasyonuna gidelim. Posta treni gelirse gaste alır, geliriz." dedi. Çocuklar bu teklifi hiç düşünmeden oy birliğiyle kabul ettiler. Akasya ağacının altında bağıra çağıra oynaşan çocuklar, yer yarılmış da yedi kat dibine batmışçasına ortalıktan kayboldular.

Sekili köyünü ikiye bölen karayolunun altındaki köprüye kadar koşarak geldiler. Sanki mayın tarlasından geçen kaçakçılar gibi sessizce karşı tarafa geçtiler. Köprüyü geçer geçmez. bir koşmaca yarışı başladı. Yarış, ta istasyona kadar sürdü. Yarışı kıl payı kazanan arkadaşlarına hep bir ağızdan uzun bir: "Afferiiin!" çektiler. Babalarından öğrenmişlerdi bu aferin" sözcüğünü. Kimi zaman ödüllendirmek, kimi zaman da

alay etmek için kullanırlardı. İstasyonun yanında Toprak Mahsulleri Ofisi'nin ambarı vardı. Ambarın duvarının dibine saklanıp trenin gelmesini beklemeye başladılar.

Hava, korkunç derecede sıcaktı. Ortalıkta kimseler görünmüyordu. Beklemekten sıkılınca az ileride bulunan eski buğday silolarına doğru koştular. Kurbağalar, silonun içindeki sudan çıkmış, taşların üzerinde güneşleniyorlardı. Çocuklar, rayların üzerinden topladıkları balast taşlarını, hızla kurbağaların üzerine atmaya başladılar. Sivri kafalı, iri gözlü yeşil kurbağalar, aniden yedikleri taşlarla önce yan yatıyor, sonra da cansız düşüyorlardı. Taşlar öyle keskin ve ağırdı ki değdi mi kurbağaları mutlaka öldürüyordu. Kaçabilen kurbağalar, hızla suya atlayıp diplere çekiliyor, sonra da suyun içinden çocukları seyrediyorlardı. Çocuklar, her vurdukları kurbağa için birbirlerine bir afferin çekip gülüşüyorlardı. Ben vurdum, sen vurdun kavgası oluyordu. Bir yandan da istasyondakilere görünmemek için sessiz olmaya çalışıyorlardı. Suyun içinde bulunan yüzlerce kurbağa, bir o yana, bir bu yana kaçışıyorlardı. Taş yememek için bölmelere saklanıyor, çocuklar oralara da taş atmaya başlayınca ne yapacaklarını şaşırılmış bir durumda diplere dalıp kayboluyorlardı. Arada bir suyun yüzüne çıkıp alay eder gibi: "Vırraaak!" deyip kaçıyorlardı. Suyun içinde kara bir leke gibi duran sülükler de her taştan sonra tortop olup kıyılara çekiliyorlardı.

Kurbağalar, artık çıkmıyorlardı. Suyun yüzünde toplanan onlarca ölü kurbağaya birkaç atış daha yaptılar. Parça parça olan kurbağalardan sanki hiç kan akmıyordu. Bembeyaz etleriyle suyun içinde öylece yatıyorlardı. çocuklar, bu defa suyu taşlamaya başladılar. Her attıkları taş, suda dalgalar halinde daireler oluşturuyordu. Hepsi durup, oluşturdukları daireleri zevkle izliyorlardı. Suyun derinlerine düşen taşlar lump! cump! diye sesler çıkarıyor, en büyük daireleri oluşturuyordu. Çocuklar adeta tahrik oluyor, sıcaktan ısınan taşların, ayaklarını yakmasına bile aldırmadan, kucaklarına doldurup doldurup getiriyorlardı. Bazen atılan taşlar tesadüfen dipteki bir kurbağayı öldürüyordu. İşte o zaman herkes bu ölüme sahip çıkıp: "Benim attığım taş değdi! Yok seninkisi değdi, benimkisi değdi!" diyerek tartışıyorlardı. Aydın, makasçı Hayri'nin istasyon binasından çıktığını gördü ve hemen arkadaşlarına haber verdi. Bütün çocuklar, duvarın dibine saklanıp sessizce beklemeye başladılar.

Makasçı Hayri, lacivert takımının içinde terlemişti. Terini, elinin tersiyle silerek ağır ağır yürüdü. Makas başına gitmek için bir hayli yürümesi gerekiyordu. Tren gelmeden önce orada hazır beklerdi. Yaz-kış takım elbisesini giyer, devletin verdiği bu elbiseyi bir an olsun çıkarmayı düşünmezdi. İnce ve parlak rayların üstüne çıkar, tıpkı bir çocuk gibi düşmeden yürümeye çalışırdı. Herkesin kendisini seyrettiğini bilir, akrobatik gösteriler yapardı çoğu zaman. Hiç düşmeyeceğini sandığı bir anda da taşların üstüne düşer, herkesi güldürürdü kendine. Rayların üstünde cambazlık yaparken ıslık çalar, türkü söylerdi. Hele bir türküsü vardı ki dillere destan. Köyün kızları, radyodan dinliyormuş gibi dinlerdi bu türküyü.

Hani ya da benim elli dirhem pırasam, pırasam

Bir mum yaksam Konyalımı arasam vay vay

Konyalım yürü. Yürü yürü yürü fistanını sürü...

Makasçı Hayri, marşandizlerin su aldığı pompanın yanındaki lojmanda kalıyordu.Yıllardır bekardı. Köyün kızlarını gördü mü bıyık altından güler, tavlamaaya çalışırdı. Kızlar, onun deli olduğunu bildiklerinden hiç aldırış etmezlerdi. Hele güzel bir kız gördüyse hemen, "Ana beni eversene, everip de gebersene..." türküsünü söylerdi. Ama en çok söylediği "Konyalım" türküsüydü. Çocuklar: "Deli Hayriiii! Deli

Hayrii!" diye bağıarak alay ederlerdi onunla. Hayri, çocukları çok sever fakat kızmadan da edemezdi. Bazen küfür eder, bazen de eline kocaman bir balast taşı alıp fırlatırdı. Fakat vurmak için atmazdı. Çoğu zaman da duymazdan gelir, sesini çıkarmazdı.

Makasçı Hayri geçtikten sonra çocuklar, saklandıkları yerden teker teker çıktılar. Güneş, dünyayı yakıp kavurma kararlılığını sürdürüyor, çocukların beyinlerine işliyordu Susuzluktan Aydın'ın dili damağına yapışmış, halsiz düşmüştü. Çocuklardan birisi: "Hadi, Delice'ye gidip çimelim" diye bir öneri attı ortaya. "Tamam. Hadi gidip biraz serinleyelim!" dedi bir diğeri. "Eşşeğe de bineriz!" diye zıpladı başka bir tanesi. Fakat Aydın, hiç yanaşmadı bu teklife. Çünkü anası ona: "Sakin Delice'ye çimmeye gitmeyin. Su alır götürür sizi. Bak, öğretmeni atıyla bir, nasıl alıp götürmüştü? Sizi de alır götürür, yutar." diye tenbih etmişti. Delice Irmağı, yaz aylarında az akar ancak aniden yağın yağmur sonrasında seller gelirdi. Önüne ne katarsa alıp götürürdü. Bazen çobanlar, sürülerini sulamaya getirir, sürüleri de alır götürürdü Delice. Çocuklar, oy birliğini sağlamaya çalışırken posta treninin dumanı gözüktü uzaktan. Gökyüzünde tıpkı bir hortum gibi görünüyordu, siyah dumanlar.

Posta treni, Çerikli'den yolcu almış, Yeniyanan istasyonundan pas geçip Alagedik'ten Sekili'ye doğru geliyordu. Çocuklar, trenin gelişini seyretmek için tarlaların içine doğru açıldılar. Tarlalardaki tuzlu topraklar geriden bakıldığında su gibi gözüküyordu. Makasçı Hayri, küçük makas kulübesinin önünde heykel gibi durarak, elindeki kırmızı bayrağı sallamaya başladı. Çocuklar, kırmızı bayrağı görünce sevinçten, havalara zıplayıp, alkışladılar. Çünkü, kırmızı dur, yeşil geç demektir. Tren durmazsa gazete alamayacak, su satamayacaklardı. Koşarak gelen bir adamı andıran posta treni, makas başına gelince yavaşladı. Sanki Hayri'yi selamlıyordu. Marşandizin yarısı yolcu, yarısı yük vagonuydu. Ova düz olduğu için arkasındaki onlarca vagon hiç görünmüyor, sanki tek başına gelmiş gibi görünüyordu.

Süleymanlıözü'nün köprüsünün tam üstünde durdu. Köprü'nün altındaki kurbağalar, sıçrayarak gizlendiler. Yorulmuş bir adam gibi iki ellerini yanına koyup istasyondaki hareket memurunu beklemeye başladı. Bir süre ortalıkta görülmeyen hareket memuru, birden dışarı çıkıp elinde sarılı bulunan bayrağı açtı. Açılan bayrağın rengi yine kırmızıydı. Yorgundu ve durduğunda gitmek istemiyordu bu demir adam. Pistonunu her hareket ettirişinde, "Niye beni rahat bırakmıyorsunuz?" der gibiydi makiniste. Bir gölgeye çekilip dinlemek istiyordu sanki. Pistonu bir içeri, bir dışarı gidip geldikten sonra yavaş yavaş yürüdü. Yürürken ön tekerlekleri ters dönüyormuş gibi görünüyordu. Makinist, koluyla asılınca acı sesler geldi düdüğünden. Hu hu huuuu!... cüf cüf cüf!... küf küf küf!... diyerek istasyona yöneldi. Makinist, başını camdan çıkarıp baktığında is ve kara bulaşığı yüzü göründü. Makasçı Hayri de simsiyah dumanlar içinde kalmıştı.

Çocuklar, trenin kalktığını görünce avını bekleyen bir avcı gibi sabırsızlandılar. Kıvrım kıvrım gelen posta treni, yaklaştıkça daha iyi görünüyordu. Çocuklar, vagonları saymaya başladılar ancak düz yere gelince daha fazla sayamadılar. Rayların boşluğuna gelen demir tekerlekler, tıkr tıkr tıkırdıyordu. Önündeki bakır işleme, üzerindeki Türk bayrağı, postaya ayrı bir güzellik veriyordu. Kömür kokusu etrafa yayılıyor, genizleri yakıyordu. Altından attığı kızgın ateşler ise ağaç travestlerin üstünde dumanlar çıkarıyordu. Makinist, başını camdan çıkarıp bir şeye kızmış gibi baktı ve geri çekildi. Kara bir yılan gibi kayarak geliyordu posta treni. Önünde kocaman harflerle TCDD yazıyordu. Yolcular, kompartımanlarının camlarına çıkmış, serinlemeye çalışıyorlardı. En arkalardaki birkaç yük vagonu da iyice görünmeye

başlamıştı.

Tren, istasyona gelince su pompasının önüne durdu. Çocuklar iyice ortaya çıkıp postaya yaklaştılar. Gözleri yine de deli Hayri'deydi. Ne olur, ne olmaz diye bakındılar makas başına. Hayri' kulübede görünmüyordu. Mini tahta kulübe de sığağın etkisiyle erimiş gibi görünüyordu...

Hemen vagonlara hücum ettiler. Yolcuların verdikleri şişeleri doldurup, beş kuruşa, on kuruşa satmaya başladılar. Bir yandan suları veriyor, bir yandan da: "Abi, gaste ver! Gaste yok mu?" diye soruyorlardı. Kimi yolcular, aldıkları suları bir dikişte içip bitiriyor, tekrar istiyorlardı. Kimileri de şişeyi alıp parasını vermeden kompartımanda kayboluyordu. İşte o zaman çocuklar, arkalarından: "Emmi lan! Paramı versene!" diye bağırıp, basıyorlardı küfürü. Ama kazandıkları paraları ceplerine koyduklarında, keyiflerine diyecek yoktu doğrusu. Vagonların üstündeki küçük tabelalarda Kurtalan Ekspres yazıyordu ama tren postaydı. Ekspresin vagonlarını takmışlardı postaya. Aydın, en son yolcu vagonuna gidip camdan dışarı bakan bir kadından gazete istedi. Kadının, uykudan yeni kalkmış gibi bir hali vardı. Hiçbir şey söylemeden kompartımana gidip geri geldi. Elindeki Hürriyet Gazetesini Aydın'a atarken: "Okuma yazma biliyor musun sen?" diye sordu, alaycı bir şekilde. Aydın: "He abla, biliyom. Okula gidiyom, örtmenimiz bizi okutuyo." dedi gururla. Kadın, göz ucuyla Aydın'ın üzerindeki giysilere baktı. Ayaklarına baktığında Aydın biraz mahcup oldu. O anda, ayaklarını balast taşlarının içine gömüp saklamak istedi. Aydın, gazeteyi okuyarak kadına, okuma yazma bildiğini kanıtlamak istiyordu. Kadın: "Hadi fazla dolaşma. Trenin altında kalırsın." diyerek etrafı seyretmeye koyulunca, keten donunu çekip gazeteyi donunun lastiğine sıkıştırdı. Aydın, kadının uyarısına pek kulak asmadı. Çünkü posta treni günde sadece bir kez geçiyordu. Daha çok gazete alıp, su satarak para kazanmalıydı. Paranın ne olduğunu pek bilmiyordu ama parayla, iskeleden halkalı şeker ve gazoz alındığını iyi biliyordu... Bazı yolcular, şişeleri içeri getirmelerini istiyorlardı. Trenin içine bile girip çıkıyordu çocuklar ama trenin aniden hareket etmesinden ve orada kalmaktan da korkuyorlardı. Binip yıldırım hızıyla geri inerek, işlerine devam ediyorlardı. Tren, su pompasından su aldı. Trenin bu kadar çok durmasına çok sevinmişti çocuklar. Bir an, bir araya gelip kazandıkları paralardan sözettiler birbirlerine. Aydın, cebindeki sarı beş kuruş ve on kuruşları karıştırırken çok mutluydu. Açlığını ve orucunu tamamen unutmuştu... Çocuklar, hareket memurunun çaldığı hareket düdüğünü duymamışlardı. Tren aniden hareket edince, şişeleri yolculara doğru uzatmakta güçlük çektiler. Bazı yolcuların su şişelerini düşürüp kırdılar. Posta treni, adeta kaçarcasına gidiyordu. Vagonların kapılarının bir çoğu açık kalmıştı. Çocuklar, aşağıdan kapatmaya çalıştılsa da hepsini kapatamadılar.

Tren gittiğinde orta yerde sadece hareket memuru Tonak, kalmıştı. Çocuklar, rayların öbür tarafındaydılar. Tonak, çocukları orada görünce öyle bir bağırды ki çocukların ödü koptu. Kendilerini ambarın arka tarafına zor attılar. Tonak, istasyon binasına girinceye kadar beklediler. Deli Hayri de gözüküyordu ortalıkta. Sonra saklandıkları yerden çıkıp köye doğru yürüdüler... Sarı gavur dedikleri Tonak, ecnebiydi. Türkçe'si bile anlaşılmıyordu. Ramazan aylarında herkes oruç tutarken o, sigarasını yakar, inadına köyün ortasında tüttüre tüttüre içerdi. Köylüler, ona çok kızar ama birşey de yapamazlardı. Nitekim yıllar sonra Tonak, öldürüldü. Aydın, kazandığı paraları işliğinin cebine koymuş, yürürken düşmesin diye eliyle sıkıca bastırıyordu. Güle oynaya iskeledeki kahvehanenin önüne geldiler. Köylüler oturmuş, sohbet edip oyun oynuyorlardı. Çocuklar getirdikleri gazeteleri on'ar kuruşa,

köylülere sattılar. Cepleri, şıkır şıkır parayla doldu. Mutluluktan uçuyorlardı. Kazandıkları paraları, bir an önce analarına müjdelemek için evlerinin yolunu tuttular. Çerçi Köro'dan, kendilerine üzüm, keçiboynuzu, kırık leblebi, halkalı şeker alıyordu anaları.

Buruncuk köyünden olan Çerçi Köro, eşeğiyle köye geldiğinde kutsal bir din adamı gibi karşılanırdı. O, geldiğinde sanki bayramın birinci günümüştü gibi sevinirdi çocuklar. Kadınlar bile çerçinin etrafında toplanır saatlerce seyrederdiler. Köro, köyün meydanında durur, akşama kadar beklerdi. Beyaz eşeği de hiç kıpırdamadan aynı yerde dururdu. Torbasını takıp yemini yedirirdi Köro. İşini çok ciddi yapan birisiydi. Küçük el terazisine koyduğu şeyleri ağırca tartar, çocukların eteğine dökerdi. Gözünün birisi kör olduğu için herkes ona: "Köro Dayı", "Köro Emmi" diye hitabederdi. Bazen "Köro Dayı" diyen çocuklara kızar: "Köro deme lan! Eşşoolueşşek!" diyerek hafifçe kulaklarını çekerdi. Köyün çocukları, çoğu zaman evlerinden gizlice aldıkları arpayı, buğdayı hatta gürk tavuğun altındaki yumurtaları kapıp, Köro'nun yanına koşarlardı. Alabildiklerince şeker, üzüm leblebi alırlardı. Çocuklar, çok seviyorlardı Köro Dayılarını. Köro da onları çok severdi ama kesinlikle belli etmezdi. Biraz da zevkine yapıyordu, bu işi. Parası olmayan çocuklara da leblebi, üzüm verir, onları sevindirirdi. Kör gözünün ucuyla, onlara sevgiyle bakardı...

Eve geldiğinde Aydın, açlıktan bayılacak gibiydi. Orucunu da, lastikleri de umursamıyordu artık. Kazandığı paraları bile göstermeden anasından dürüm istedi. Anası vermedi. Karnını doyurmak için sessizce mutfağa yönelmişti ki Sevgi, arkasından yetişip orucunu bozmasına engel oldu. Anası, oğlunun bu haline çok üzüldü. "Yoksulluğun gözü kör olsun. Elde avuçta yok ki çocuğuma bir lastik alayım. Ağalara, beylere avuç açar olduk. Elden gelen öğün olmaz, o da vaktinde bulunmaz..." diye dertlendi için için. Ellerini havaya kaldırıp Allah'tan dilekler diledi. Şu mübarek günlerde bolluk, bereket vermesini istedi umutsuzca. Ellerini yüzüne sürdü ve: "Allah' tan umut kesilmez" dedi kendi kendine. Aydın, mutfaktan çıkmıyordu. "Lastik mustik istemiyom! Ben yemek yiyecem!" diye bağıırıyordu. Sevgi, vazgeçirmek için: "Şunun şurasında ne kaldı ki deli. Sabret biraz. Akşam ağanın evinde etli yemekler yiyeceksin." diye diller döküyordu. Aydın: "Bubamın parası olunca bana alır. Alamazsa, okuyup adam olduğumda kendim alırım." diyerek direniyordu Sevgi'ye. Anası, mutfağa gelip Aydın'a kızdı ve dışarı çıkarttı. Aydın, ağlamaya başladı. Anası: "Orucunu bozarsan büyük günah olur. Cehennemde yanarsın." diyerek korkutup susturmak istedi. Aydın, ağlayarak gitti, merdivenlerin üstüne oturdu. Biraz sonra ağlamayı kesip ağanın evinde yiyeceği yemekleri düşündü. Tatlıları, balları, börekleri düşündü ... Anası Aydın'a, "Ağanın evinde herşey var" demişti. Kendileri gibi fakir fukara değildi ağa. Anasının söylediğine göre ağanın evinde pastırma da olurmuş. Bir keresinde babası, arkadaşının verdiği pastırmayı eve getirmiş, hep birlikte yemişlerdi. Pastırmanın tadı hala damağında duruyor, kokusu burnunda tütüyordu. Bala değişmezdi pastırmayı.... İcini çekti birden. Ah şimdi bir çalmalı dürüm olsaydı... Öyle de susamıştı ki, bir helke su olsa içecekti... Kayadibi'ndeki ebesi, çanaklarla gönderirdi pekmezi. Çok severdi ebesini. Anasının köyü olan Kayadibi, sanki bir yalancı cennetti. Binbir güzelliğe sahipti. Aydın, yaz mevsimlerinde ebesi Elmas hatuna gider, günlerce kalırdı. Okullar kapansın, yine gidecekti. Ebesi, her yıl un, bulgur, yağ, salça, pestil, pekmez gönderirdi kendilerine. Yaz kış pekmez yerlerdi... Bugün oruç tuttuğu için okula da göndermemişti anası... Güneşe meydan okurcasına merdivenin üstünde oturmuş, hayaller kurarken anası seslendi: "Oğlum. Sıcaktan kavrulacaksın. Çarpar. İçeri gir de biraz dinlen."

Aydın'ın inadı üstündeydi. Kalkmadı. Yüzü kıpkırmızı olmuş, terleri su gibi akıyordu. Ellerini başına siper etmeye çalıştıysa da fayda etmedi güneşe. Sonra kalkıp içeri geçti. Sekinin üstüne uzandı. Gözlerini kapatıp bir an önce uyumak istedi. Uyursa akşam daha çabuk olurdu. Ama uyuyamadı çünkü karnı açtı. Duvardaki saate baktığında, saat üçü gösteriyordu. Okulda öğrenmişti saati. Kocaman saat öyle ağır dönüyordu ki kalkıp elleriyle akrep ve yelkovanı hızlandırmak istedi. Bir an önce akşam olsun istiyordu. Sekinin üstünde hayal kurmaya başladı. Lastiği alıp giymişçesine ayak parmaklarını oynattı. Ya bir de ağa lastiği almazsa? O zaman orucu boşuna mı tutmuş olacaktı? Ama kocaman ağa. Bir lastikten mi kaçacaktı? Babası, "Kundura aldır!" demişti ama umurunda değildi. Ayağında bir ayakkabısı olsun da ister lastik, ister kundura. Kış günü kilteli naylon ayakkabı giyiyordu ama lastik gibisi yoktu. Arkadaşlarının çoğu yalın ayak geliyorlardı okula. Ayaklarına batan sarı dikenler ve andak dikenleri, canlarını alıyormuşçasına acıtırırdı... Arkadaşlarının çantaları da gübre torbasından, şeker torbasından, telhizden yapılmıştı. Sadece memur çocuklarınıninki ilçeden alınma naylon çantaları... Aydın, hayal alemindeyken uyudu kaldı. Hasibe kadın, içeri girdiğinde önce hiç dokunmadan oğlunu seyretti. Sonra bir çarşaf getirip üstüne örttü ve dışarı çıktı usulca.

Aydın, rüyasında yiyecek ve içecekleri görüyordu. Etleri yiyor ama su içmek istediğinde pınarın başındaki yaşlı ve çirkin kadın, su içirtmiyordu ona... Öğretmenini gördü. Okula gelmedi diye elindeki yılgın sopasıyla vurup bağıriyordu kendisine... Sonra ağayı gördü. Ağanın, lastik değil de kundura aldığını görünce aniden uyanıp oturdu sekinin üstünde. Şöyle bir sağına soluna baktıktan sonra gözlerini ovuşturarak kalktı. Anasının yanına gelip: "Ana kız, ben acıktım. Daha iftar olmadı mı?" diye sordu. Anası: "Eccik bir zaman kaldı oğlum. Ezan okununca yemeğini yersin." diyerek teselli etmeye çalıştı. Aydın'ı elinden tutup aradaki sekinin üstüne oturttu.

Hasibe kadın, mutfakta akşam yemeği için birşeyler hazırlıyordu. Gaz ocağı isli yandığı için her taraf is içinde kalmıştı. Gaz alacak para da yoktu. Hemen ocağı söndürüp dışarı çıktı. Yer ocağına biraz çalı çırpı koyup ateşledi. Eğilip üfleyerek ateşi iyice güçlendirdi. Yan tarafta bulunan tezeklerden birkaç tane getirip ocağın altına attı. Attığı tezekerlerin dumanları da gaz ocağını aratmadı. Bir süre sonra tutuştuklarında, dumanın yerini közler almıştı. Tekrar mutfağa gidip her tarafı karalanmış tencereyi alıp getirdi. Bakır tencerenin içinde, gaz ocağında pişmemiş patatesler vardı. Tencereyi ocağa koyduktan sonra Sevgi'ye seslendi: "Sevgi, kızım. Tencereyi ocağa vurdum. Ben içeri giriyom, bi gözün burda olsun." diyerek tenbih etti. Aydın, elini yüzünü yıkayarak kendine gelmeye çalışıyordu. Gözünün önünde kelekler uçuşuyor, karnı gurul gurul ediyordu. Babasının deyimiyle, sanki Kara Hasan'ın itleri boğuşuyordu karnında. Dışarı doğru yürüdü. Bir gözünü, köyün minaresiz camisindeydi. Hocanın, taşın üstüne çıkıp çıkmadığını merak ederek gitti, baktı. Ortalıkta kimseler yoktu. Yerdeki taşları tekmeleyerek geri döndü.

Güneş, hâlâ yakıcılığını koruyordu. Sekili ovası hep böyleydi. Yazın çok sıcak, kışın da çok soğuk olurdu. Köyün, sürekli bir hocası yoktu. Kimi zaman köylüler kendi aralarından birini hoca tayin eder, ezanları o kişi okurdu. Kimi zaman da Toprak Mahsulleri Ofisi'nin üstündeki dev çelik silolarda bulunan düdük çalınarak haber veriliyordu. Bu düdük öyle güçlü bir ses çıkarıyordu ki, çevre köylerden bile duyuluyordu. Köylüler, "canavar düdüğü" adını takmışlardı ona. Şimdi Ramazan ayı olduğu için başka köyden bir hoca geliyordu. Sekili köylüleri, yoksul ve kendi kaderlerine terkedilmiş insanlardı. Anadolu

köyleri nasılsa onlar da öyleydi. Aynı sefalet, aynı yoksulluk burada da vardı. Kimi bebekler, köyde doktor olmadığı için daha doğarken ya da doğduktan hemen sonra ölürlerd. Her yer kışın çamurdan, yazın tozdan geçilmezdi. Köylüler: "Köyünü ya yolun kıyısına, ya suyun kıyısına kuracaksın." derlerdi ama içinden geçen demiryolu, bu köyün yazgısını değiştirmeye yetmemişti. Sekili, hem yolun hem suyun kıyısına kurulmuştu ama yazgısı, trenin dumanları kadar karaydı. Değişen bir tek şey olmuştu Sekili'de. O da ağa egemenliği zulme dönüşmüştü. İskele dedikleri çarşı, demiryolunun yanına kurulmuştu. Köylüler, iskeledeki kahvehanelerde oturup duruyorlardı. Domino, pişti, atmışaltı oynayıp zaman öldürüyorlardı. Toprak ağaları ise ovayı ayrık otu gibi pıtrak gibi sarmış, köylülerin gırtlaklarına dayanmışlardı. Onbinlerce tarlayı ekip biçiyor, aynı tarladan bir dönüm de köylüler ekse hemen jandarmayı çağırıp karakola götürüyorlardı. Oysa her yer hazinenindi. Köyün en büyük ağası, Cumhuriyet Halk Partisi'nin mebusu Dr. Celal Sungur'du. Onbinlerce dönüm hazine arazisini ekip biçiyor, kimselerin sesi çıkmıyordu ona. Sekili, Kayadibi, Zencir, Süleymanlı, Çalıkı, Buruncuk, Arslanhacılı, Terzili köylerinin hepsini ağalar, ekip biçip yiyorlardı. Köylüler de bu tarlalarda amele olarak çalışıyorlardı. Köylüler, kendi aralarında küçük sebeplerden bile kavga çıkarıp adam yaralıyorken, en büyük ağa Dr. Celal Sungur'un karşısında ceket ilikleyip selam durmaktan başka birşey yapamıyorlardı. Ağalara karşı güçlerini birleştirmiş olsalardı, bu ovada bir karış yer ekemezlerdi. Köylülerin kimi, ekme parası kazanmak için Sekili tuzlasına gidip kazmalarla kayalardan tuz çıkarıyorlardı. Kimi köylüler de Delice Irmağı'ndan balık avlayarak geçimlerini sağlıyorlardı. Delice Irmağı ovaya hayat veriyordu. Taş eksen canlıydı bu ovada. Ovada tek cansız olan, köylülerdi. Evlerindeki birkaç tavuk ve bir inekle geçinip gitmek istiyorlardı. Ağalar, büyük arklar açtırarak Delice'den aldıkları sularla tarlaları bolca suluyor, pamuk, çeltik, susam ekip bire kırk ürün kaldırıyorlardı. Köylüler, çalıştıkları tarlalardan günlüklerini bile zor alıyorlardı. Delice akıyor, köylüler bakıyordu. Birkaç dönüm tarlası olanlar da vardı ama bunlar tohumlarını bile alamıyorlardı. Köyün evleri de hep kerpiçtendi. Kestikleri kerpiçleri, evlerinin önünde kuruttuktan sonra örüyorlar, üstlerini Delice'den getirdikleri yığınlarla örtüyorlardı. Damını da sap saman karıştırdıkları çamurla sıvayıp içine çekiliyorlardı. Köyde, kadınlar ev işleri ve çocuklarla meşgul oluyordu. Bir ineekten aldıkları sütü, yoğurda, tereyağına dönüştürüp, evin geçimine katkıda bulunmak için didinip duruyorlardı. Yaz günü ot yemekten köylünün damarları kuruyordu. Yedikleri madımak ,yemlik, kuskustu. Köyü, sık sık Süleymanlı deresinden gelen sel suları basıyordu. Biri de çıkıp buna bir çözüm bulmaya çalışmıyordu. Her yıl onlarca ev sular altında kalıyor, hayvanlar telef oluyordu ama kimsenin umurunda değildi. Nasıl olsa zarar gören köylülerdi. Mebusa bir şey olmasın da gerisi önemli değildi. Köyün içinden, onlarca devlet büyüğü gelip geçmiş ama hiçbirisi inip de köylülerin derdini dinlememişti. Devletin en büyük temsilcisi olan mebus Dr. Celal Sungur ise köye gelip gidişlerinde jandarmalar tarafından sıkı korunuyordu. Devlet iyi korunmalıydı. Köylüler, mebusu devlet biliyorlardı. Devlet de kendi köylerinden hazine arazilerini ekip biçip alıp gidiyordu. Devleti yakından tanımıştı köylüler. Devlet, ağa idi, CHP idi.

Aydın, duvara dayadığı ağaç merdivenle dama çıkarak caminin giriş kapısının açılıp açılmadığına baktı. Kapı kapalıydı. Ortalıkta ne hoca vardı ne de bir başkası. Canı sıkıldı. Damdan inip evin önündeki bahçede dolaşmaya başladı. Anasının ektiği sebzeler, yeni çıkmaya başlamıştı. Tulumbanın koluna ağır ağır basarak kuyudan su çekti. Sonra küreği eline alıp karıkların kenarlarını düzeltmeye başladı. Ara sıra

elindeki küreğe yaslanarak babasını taklit ediyordu. Babası da küreği yere saplar, bir koluyla küreğe sarılarak yaslanırdı. Tuzlu su karıkların içine akıp, anında kaybolup gidiyordu. Toprak suya hasret kalmışçasına emip, içip bitiriyordu. Su tuzlu olduğu için karıkların kenarları kireç dökmüş gibi beyazdı. Aydın'ın gözleri, az ilerideki akasya ağacının dallarına takıldı. Bir grup serçe gelip ağaca konmuştu. Yerden aldığı küçük bir keseği kuşlara fırlattı. Dala çarpan kesek parçalanıp yere döküldü. Kuşlar, birden kümeler halinde uçuştular. Sıcaktan olsa gerek düşecekmiş gibi uçuyorlardı. Sonra başka bir ağaca konmak için daha hızlı kanat çırpıyorlardı... Hasibe kadın, bahçedeki oğluna seslenerek: "Aydın! Oğlum gel, güneşin altında durma. Kalsın, sonra sularsın." dediyse de dinlemedi. Oyalanmak için inmişti bahçeye. Canı sıkılmış, acıkmış, susamıştı. Karıklardan akan sulara baktıkça içesi geliyordu. Karıkların kenarlarında yer yer çıkan ayrık otlarının kökleri, toprak ıslanınca yumuşamıştı. Aydın, otların hepsini yoldu. Ara sıra kuyuya gidip, tulumbaya basıp geliyordu. Tuzlu olmasına rağmen çoğu zaman bu sudan içiyorlardı. Komşuları Aziz emminin, Kızlarpınarı'ndan getirdiği sudan da içiyorlardı bazen. Kızlarpınarı'ndaki suyun başı çok kalabalık olurdu. Sabah ezanından sonra herkes pınara gider, saatlerce sırada bekleyerek helkelerle su doldurup getirirlerdi. Su doldurup getirmek zor olduğu için köylüler de çoğu zaman kuyulardan su çekip içerlerdi... Tulumbanın koluna basıp akan suyu seyretti Aydın. Su, buz gibiydi. Ellerini suyun altına tutup yıkadı. Anası, karşidan kendisine bakıyor olmasa eğilip içecekti. Yüzüne su serpererek serinlemeye çalıştı. Dudaklarından süzülen damlacıklar, ağzına giriyordu... Karıkların kenarlarında, sudan nasibini almış yemlikler duruyordu. Aydın, yemlikleri tuza batırıp yemeyi çok severdi. Ah şu oruç olmasaydı, şöyle tuza batırıp hafifçe de silkeledi mi? Değmeyin Aydın'ın keyfine... Tulumbanın yanındaki naylon ibriği suyla doldurup ayrık otlarının arasına gizledi. Tulumbanın suyu kaçtığına ibrikteki suyu tulumbaya doldurup tekrar su çıkaracaktı.

Eve doğru yürürken iyice halsizleşmişti. Anasına: "Ana gıı. Ben orucu bu gatlak dutsam, Allah kabul etmez mi?" diye sordu, boynu bükük. Anası gülerek: "Olur mu oğlum. Allahü Teâlâ, seni sınıyo. Sabrını deniyo. Ona göre sana sevap yazacak, günah yazacak. Sakın orucunu bozma. Bak, vakit yaklaşıyo, şindi akşam olacak. Durup dururken böyük günaha girme" derken gözü, ofisin tepesindeki karaltıya takıldı. İyice gördükten sonra: "Bak, adam çıkmış oraya. Biraz sonra düdüğü öttürür, sen de orucunu açarsın. Sabırlı ol. 'Sabırda bin keramet vardır' derler. Allah sana böyük sabır verdi oğlum, onu sakın bozma." diyerek biraz öğüt verdi. Aydın: "Adam, ezan mı okuyacak ordan?" diye sordu. Anası: "Yok oğlum. Ordan canavar düdüğünü öttürecek, herkes duyunca orucunu açacak. Ezanı, hoca okuyo ya camiden." diye cevap verdi. Ofisin tepesindeki adam, biraz sonra kayboldu.

Gün, bir türlü bitmek bilmiyordu. Çerçi Köro'nun sattığı kenger sakızlar gibi olmuştu. Kenger sakızlar, çiğnedikçe sünerdi. Her gün okula gidip gelirken ne de çabuk geçiyordu zamanı... Sevgi, küçük kardeşini anasına verdikten sonra, yer ocağında pişirilen yemeği alıp mutfağa götürdü. Aydın'a iyice acımaya başlamış, neredeyse gizlice ekmek yedirip su içirecekti. Sonra ağaçta asılı duran yoğurt torbasını indirip içinden biraz yoğurt aldı. Torbanın ağzını sıkıp tekrar astı. Buzdolapları olmadığı için hep böyle yaparlardı. Yoğurt tasına su koyup biraz da tuz attıktan sonra iyice çalpalayarak ayran yaptı. Ayran tasını da mutfağa götürüp üstüne ince bir bez geçirdi... Ofiste çalışan memurların buzdolapları vardı. Köyde elektrik yoktu ama ofiste jeneratör vardı. Akşamları, onların buzdolaplarından buz getirip suya koyarlardı. Bazen buz vermezlerdi memurlar.

Bahçe duvarının bir kenarı yıkılmış, Yusuf efendi, çamurla sıvayarak tamir etmeye çalışıyordu. Sevgi, radyo dinlemeyi çok seviyordu. Kondor radyonun pili çabuk bittiği için babasından izin almadan açamıyordu. "Bubaaa! Iradyonu eccik açayım mı?" diye seslenerek izin istedi. Babası, olur anlamında bir el işaretiyle izin verdi. Yusuf efendi, evde olduğu zamanlar mutlaka yapacak bir iş bulur, onunla oyalanırdı. Bazen evdekilerden de yardım ister, beceremediklerinde bağırır, kavga çıkarırdı. Aslında onu kavgaya sürükleyen tek şey, geçim sıkıntısıydı. Yokluğun gözü kör olsundu... Evlerinin arkasında oyun oynayan Mehmet'le Aslan, Aydın'ı da çağırdılar. Ama o, gitmedi. Oyun için deli olurdu oysa. Ekmek yemeden, su içmeden oynayası gelirdi hergün... Öğle sıcağının yerini, akşam serinliğinin alması gerekirken havada zerrece değişiklik yoktu. Bugün, Aydın oruç tuttu diye güneşin yakası gelmişti inadına. Karayolunun asfaltı bile erimiş, vıcık vıcık olmuştu. Üstünden geçenlerin, ayak izleri çıkıyordu zifte. Aydın'ın ağzı, dili, damağı iyice birbirine yapıştı. Açlıktan içi eziliyor, kusacak gibi oluyordu. Baş da ağrımaya başlamıştı. Hele karnının gurultusu hiç kesilmiyordu. "Bi da hiç oruç tutmayacam. Amma da zormuş haa!" diye homurdandı kendi kendine. Babasının yanına gitmeyi düşünüyordu ama kalkacak hali yoktu. Biraz daha oturduktan sonra zorlanarak kalkıp babasının yanına vardı. Geçkerenin üstündeki karılmış çamurdan bir kürek alıp babasının ördüğü yere döktü. Babası: "Sen yorulma oğlum. Ben alırım." dedi yumuşak bir ses tonuyla. Ama Aydın, yardım etmeye devam etti. Babası, taş ve kerpiç parçalarıyla duvarı örüyor, Aydın da çamur veriyordu. Bir ara babası, sanki bir suçlu gibi: "Oğlum. Acıktın heral. Bi daha oruç tutma. Ben çalışırsam söz, sana kundura alacağım" derken, çocuğuna bir ayakkabı alamamanın iç ezikliğini duydu, tüm vücudunda. İşsiz güçsüz geziyordu. Kimi zaman tren vagonlarında hamallık yapıyor, kimi zaman buğday dolduruyor, kimi zaman tarla suluyordu. Aydın, çamurun içine biraz saman ve su koyup kardı. Babasının işi bitmek üzereydi.

Köyde bir ölüm sessizliği vardı. Ortalıkta hiç kimse görünmüyordu. Köyün üstünden aniden bir uçak filan geçse köylülerin ödü patlar, hepsi ölürdü. Delice Irmağı da her zamanki gibi sessizce akıp gidiyordu. Sudaki balıklar, kimi zaman oynaşmak için kıyıya yanaşırlardı. Vurdukları kuyruk darbeleriyle suda oluşturdukları mini dalgaları izlemeye doyum olmazdı. Akşam üstleri suya düşen gün batımı da ayrı bir tat verirdi. Güneş, yağlıboya bir tablo gibi ırmağın üstünde saatlerce dururdu. Yılgın ağaçları adam boyunu geçer, içine girildiğinde insan görünmez olurdu. Çiçekdağı'nın güzelliğine ise diyecek yoktu. Sıradağların en yüksek yeri burasıydı. Çiçekdağı, sıradağların üstüne bağdaş kurup oturmuş bir adam gibi görünüyordu. Meşeler, çamlar ta Sekili'den görünürdü. Sekili'den bakıldığında Tuzla'dan kağnılarla tuz getiren köylüler de görünürdü. Kağnılar, bir an önce köye dönmenin telaşı içinde olurlardı... Köydeki ölüm sessizliğini nereden ve ne zaman geldiği belli olmayan bir marşandiz treni bozdu. Boş vagonlarının, büyük bir gürültüyle çıkardığı taka tuka taka sesleriyle öyle hızlı geçti ki sadece gittiği yönü görebildiler. Yetiyeceği bir yer varmış gibi istasyonu pas geçmiş, doğruca Çerikli'ye gidiyordu. Aydın, trenin arkasından bakarken: "Makinis emmi, belkim de oruç. Evine yetişmek içim hızlı sürüyo." diye düşündü. Bazen, istasyondan geçerken öyle bir düdük çalarlardı ki makinistler, köy yıkılırdı. HUUUUUU!...hüüüüüü!... hüüüüüü!... Bir de tepkiyi ölçercesine başlarını camdan çıkarıp alaycı bir bakış atarlardı. Tren geçerken kerpiç evler zangır zangır sallanırdı. Köyde deprem olurdu sanki... Tren istasyonunun arkasındaki çayırılık ise bambaşka bir güzellikteydi. Buralara ördekler, kazlar, toylar, angutlar, su kuşları, martılar gelir, otlarlardı. Avcılar, çimleri söküp kümeler yaparlardı. Kuşlar, bu

yemyeşil kümelerle yaklaşır ve avcılar da ateş ederlerdi. Avcılar, bir angut vurabilmek için saatlerce bu kümelerde beklerlerdi. Çayırılığın bataklık olan yerlerinde kurbağalar, tosağalar, yılanlar, börtü böcekler yaşardı. Köyün sığırları, sabahtan akşama kadar buralarda oturlardı. Özellikle camızlar, burada yayılmak için can atarlardı sanki. Koparttıkları çimleri çiğnerken mırç mırç diye sesler çıkarır, insanın bile canını çektirirlerdi. Hele bir de suyun içine yattılar mı, camızı kaldırmak için ille de bir böğelekin sokması gerekirdi. Böğelek bir soktu mu, camızı çıldırtırdı. Möööh, mööööh! möhleyerek nerelere gittiğini bilemez olurdu. İnekleri de sokan böğelekler, sürüyü darmadağın ederlerdi. En çok da danaları severlerdi. Taze kana bayılırlardı, vampir gibi. Gökkuşağı rengindeki angutlar, çimlere konduklarında bataklık renk renk olur, şenlenirdi. Sığırcıklar ise camızların kuyruklarına konup, yaralarını temizlerken hiç sesleri çıkmazdı camızların. Suyun içinde yıkanan ördekler, hiçbir şeyi yaklaştırmazlardı kendilerine. En küçük bir seste hemen uçup giderlerdi. Kazlar da aynı ördekler gibi suyun içinde yıkanıp dururlardı. Doğal bir hayvanat bahçesiydi bu bataklık. Kimi kuşlar, yuva yapıp yumurta bırakırlardı. Kurbağaların, gündüzleri sesleri çıkmaz ama geceleri de kimseler susturamazdı. Binlerce kurbağa koro halinde vırraak vırraak şarkılar söylerlerdi. Bataklık iyice kurduğunda da sulu yerlere kaçıtır, hayatta kalma savaşı verirlerdi. Çoğu, yılanlara ve kuşlara yem olurdu. Camızlar, suların içine yattıklarında sülükler hemen yapışır, camızın üstündeki yaraları emerek doğal bir tedavi uygularlardı. Camız sudan çıkınca da kendiliğinden düşüp ölürlerdi. Ölmeyen sülükler ise camız ahıra alınmadan önce sahibi tarafından temizlenirdi. Sadece zenginlerin camızı olurdu. Sağıldıklarında çok süt verirdi camızlar. Lezzetine de doyum olmazdı. İnek sütü, koyun sütü bir yana, camız sütü bir yanaydı... Sekili köylüleri, bu bataklığa, "hattin ardı" adını takmışlardı. İstasyonun arkasında olduğu için böyle söylüyorlardı. Marşandiz treninin su aldığı pompanın hemen arkasında olduğu için "pompanın ardı" da derlerdi. Sığır çobanları, sürülerini ve eşeklerini burada başıboş salıverir, kendileri de akşama kadar köprünün altında yatarlardı. Sadece demiryoluna çıkmalarını engellerlerdi. Demiryolu köprüleri, çobanların yaz kış sığınaklarıydı. Güneş iyice kavurmaya başlayınca köprülerin altına gider, çıkınlarındaki yiyecekleri yer, içer, yatarlardı. Bazen bataklıktan sülük toplar, Yerköy'e, Çerikli'ye götürüp satarlardı. Çeşitli hastalıklara iyi geldiği söylenen bu sülükler, iyi de para ediyordu. Trenle gelen yolcular bile çocuklardan sülük alıp gidiyorlardı... Sülükler insanı tutuyor, ağalar ise sülük gibi köylülerin kanını emiyordu. Bataklık Devri yaşanıyor Sekili köyünde. Hem karanlık, hem bataklık devri. Yıllardır kanlarını emdikleri halde hâlâ bitiremeyen ağaların, keyfine diyecek yoktu. Köylüler de ağalara inat, bir gram bile kanları kalsa yaşamayı sürdürüyorlardı. Düzen, sülük düzeniydi.

Aydın'la babası, duvarı örüp bitirdikten sonra eve geldiler. Babası içeri girdi, Aydın da merdivenlerin üstüne oturup düşünmeye başladı. Yarın okula gidecekti. Öğretmenini hiç sevmiyordu. Çünkü kendisini ve arkadaşlarını dövüyordu bu öğretmen. Okulda hiç kimse sevmiyordu onu. Sanki çocukları okutmak için değil de dövmek için öğretmen olmuştu. Çok iyi top oynadığı için de şişinip dururdu. Edirnespor'da oynamıştı, Alaaddin Bilir. Edirneli bir Bulgar göçmeni olduğu için herkes ona, "Yunan tohumu" derdi. Çocukları, tek ayak üstünde bekleterek cezalandırırdı. Ama yine de okula gitmek istiyordu Aydın. Çünkü okuma ve yazmayı çok seviyordu. Hem birçok arkadaşı da okuldaydı. Her sabah, Amerikan süt tozundan yapılmış süt, yanında da ilk defa okulda yediği, somun ekmeği veriyorlardı. Defterini, kalemni, silgisini de okuldan vermişlerdi. Öğretmeni, bir de alfabe kitabı vermişti ona. Eve geldiğinde, ablasıyla birlikte

gaz lambasının ışığında okuyorlardı, onu... "Yarın, okula gittiğimde örtmen beni döver mi ki?" diye düşündü Aydın. "Oruç tuttum da ağaya sattım." derse belki dövmezdi. Nasıl olsa ağaya da söyleyecekti okula gitmediğini. Ağa, kendisini dövdürmezdi... Uzun uzun, yarın öğretmenine ne söyleyeceğini düşündü durdu. Binbir düşünce gelip geçiyordu kafasından. Ne yapacağını bilmiyordu, aslında. Açlığın da etkisiyle saçma sapan düşüncelere kapılıyordu. Kalkıp içeri girdi. Tam sekinin üstüne oturmuştu ki birden gözleri karardı, küüt! diye düşüp bayıldı. Sese koşan Sevgi, Aydın'ı yerde görünce feryat figan anasını çağırdı: "Ana gııız! Tez gel, oğlan bayıldı! Yetiş!" Hemen kardeşini kucaklayıp kaldırdı. Telaşla odaya giren anası, Aydın'ı bu durumda görünce: "Yavruum! Guzuum!" diye bağırarak ağlamaya başladı. Sevgi, Aydın'ı sekinin üstüne yatırıp koşarak gitti, bir tas su aldı, getirdi. Bu arada, seslenerek babasını da çağırdı. Anası, Aydın'ın yanına oturmuş, bir yandan hafifçe sarsıyor, bir yandan da: "Oğlum! Guzuum! Gurbanın oluyum, aç gözlerini!" diye yalvarıyordu. Sevgi'nin getirdiği suyu yüzüne serptiler. Aydın, biraz kendine geldi. Yüzü sapsarı olmuş, dudakları kupkuruydu. Başu hâlâ dönüyor, içi bulanıyordu... Aydın, iyice kendine geldiğinde anasının yanında duran babasını gördü. Babasının canu sıkılmıştı. Bir lastik için az daha oğlanı öldüreceklerdi. Kapıyı çarpıp dışarı çıktı. Anası, oğlunu öpüp kokluyordu. Babası, dışarı çıkınca gözyaşlarını tutamadı, ağladı.

Bir kerpiç damdan başka birşeyleri yoktu. Ne mal vardı, ne mülk. Kapıda birkaç tavuk, cücük bulunuyordu. Tarla tapan yoktu. Giyimi kuşamı veresiye alıyorlardı. Şu Ramazan ayında, aldıkları birkaç parça yiyeceği bile veresiye almışlardı. Çopur Osman da olmasa aç kalacaklardı. Babası ne zaman iş bulur, çalışırsa o zaman ödüyordu. Devlet, toprak reformu diye birşey diyormuş. Herkese toprak dağıtılacakmış ama ne zaman? Ağalarınki gibi kendilerinin de toprakları olacakmış. Kendi toprakları olsaydı babasıyla gidip sürerler, ekerlerdi. Zor şeydi yoksulluk. Muhanete muhtaç olmak kadar acı birşey var mıydı bu dünyada? Celal Sungur, ekinlerini biçtikten sonra ofise satıp Ankara'ya gidiyormuş. Gazinolarda, pavyonlarda yiyormuş paraları. Buradaki insanların fakir olduklarını bilmiyor mu? Şu Ramazan gününde aç olanları, açık olanları görmüyor muydu? Bu muydu insanlık, vicdan, merhamet, adalet? Allah, bunları hiç mi görmüyordu? Neden hem Allah'a, hem de ağalara ayrı ayrı kulluk ediyorlardı? Kula kulluk etmek bir yazgı mıydı acaba? Ezim ezim eziliyor, sürüm sürüm sürünüyorlardı. Sekili köylüleri ise dertlerini kimselere bildirmemek için namusu, şerefi, Allah'ı, kitabı üstüne yemin etmişlerdi sanki. Ovadan sesler duyuluyor, köylülerden tın çıkmıyordu. Yoksulluktan dilleri lal olmuş, dudakları kurumuştu. Belki de Allah, yoksulun dilini, dişini söküp alıyordu. "Bugünlere de şükürler olsun" diyorlar ve tekrar susuyorlardı. Ağa Celal Sungur'un, zulmüne mi şükrediyorlardı acaba? Beterin beteri de vardı. Allah, beterin saklasın. Allah, deldiği boğazu boş bırakmazdı ya. Ne hikmetse şükretmeyenler, şükredenlere göre daha iyi yaşayıp gidiyorlardı. Hem de krallar gibi. Köylülerin hepsi de cıbirdi. Hem de cıbroğlu cıbir. Mülksüzler, böyle yaşıyorlardı... Aydın, gözlerini iyice açmıştı. Kalkıp oturdu. Anasına: "Ana. Ben lastik mastik istemiyom. Allah, günah yazacaksa yazsın sol yanıma. Eccik ekmek getir bana." dedi. Anası, yalvarırcasına: "Oğlum. Şindi orucunu bozarsan Allah, sevap yazmaz. Sana büyük günahlar yazar, hem de gat gat. Cehennemlik olursun bak. Gaynar gazanlara atarlar, etlerini lime lime ederler senin. Sırat köprüsünden geçip cennete gidemezsin. Yoksa cehennemde irin akan ırmağa düşersin. Cennetteki bin bir çeşit meyveleri yiyemezsin. Huri kızları göremezsin hiç. Asma bahçelerinden, barmak gibi üzümleri yiyemezsin. Pınarın buz gibi sularından içemez, içinde çimemezsin.

Cehennemdeki, irin akan sulardan içiriler sana yoksam..." cennetten ve cehennemden örnekler vererek Aydın'ı, orucunu bozmaması için korkutmaya ve kandırmaya çalıştı. Oysa uzağa gitmeye gerek yoktu. Bu dünya, büyük bir cehennemdi zaten. Şimdi çok susamış ve acıkmıştı. Havuzlu pınarların havuzlarından, soğuk sular içmek istiyordu. Sitilden, buz gibi su içmek istiyordu, şimdi. Huri kızlar, kendisine hizmet edeceklermiş. Kendisi, oturduğu yerden hiç kalkmayacak, ne isterse huri kızlar, hemen getirip vereceklermiş. Anası, her akşam yatmadan önce bunları anlatır dururdu. Cennet denen yer, güzeldi. Cehennemde ise zebaniler vardı. Kaynar kazanlar, yılanlar, böcekler, ölümler vardı. Cennete gidenler, hem hiç ölmeyeceklerdi. Sonsuza kadar mutlu yaşayacaklardı. Aydın, bunları dinleyince inandı. Anasına: "Ana gız. Cennet eyiymiş. Ben orucumu bozmayım öyleyse." dedi. Ağzını, sanki birşeyler yiyip içmiş gibi sildi. Usulca, sedirden kalkıp dışarı çıktı.

Sevgi, yer ocağına koyduğu çorba tenceresini karıştırıyordu. Hava iyiden iyiye değişmiş, serinlemeye başlamıştı. Aydın, dayanamadı ve damın üstüne tekrar çıktı. Camiye doğru baktığında gözlerine inanamadı. Caminin kapısı açılmış, avlusunda da birisi vardı. Damın üstünden anasına bağırdı: "Anaaa! Anaaaa! Caminin kapısı açık! Hoca emmi gelmiş, ezan okuyacak!" Öyle heyecanlanmıştı ki neredeyse damdan aşağı atlayıp evin önüne inecekti. Anasına bağıyor, yemekleri hazır etmesini istiyordu. Anası, aşağıdan güldü. Çocuktan işte. Ne yaptığını bilmiyordu. Aydın'a doğru seslenip: "Sen yemeğini ağanın evinde yiyeceğin oğlum! Ama ben sana, yaptığım patatisten, çorbadan ayırırım merak etme! Sen, hoca emmini takip et, ezanı okuduğunda haberimiz olsun!" dedi. Aydın, silonun üstündeki adamı gördüğünde damın üstünde duramadı, acele aşağıya indi. Çelik silolar gözüne çift çift görünüyordu. Oysa hepsi altı-yedi taneydi. Silonun yüksekliği elli metreden fazlaydı. Aşağıdan bakıldığında adam, sinek kadar görünüyordu. Aydın, silonun üstündeki merdivenlerde yürüyen adamı seyrederken, bir an adamın düşeceğini sandı. Nasıl da düşmeden yürüyordu? Hayret etti. Büyüyünce kendisi de oraya çıkmayı düşündü. Acaba müsaade ederler miydi?... Hele bir büyüsün, önce kendisine bir kundura alacaktı. Sonra da... Çelik silonun rengi, ağır ağır kararmaya başladı. Güneş kayboldu. Akşam oluyordu. Sıcaklığın etkisi akşama kadar sürmüştü. Oysa geçen yıllarda hiç böyle olmamıştı, daha serindi. Amerikalılar, uzaya birşey mi atmışlar ne? Dünya bozuluyormuş gayri. Gavurlar, yaradanın işine karışıyormuş... Tepedeki komşularının çocuklarından birisi: "Anaa! Hoca emmi daşa çıktı! Ezan okuyacak heral!" diye bağırdı. Bunun üzerine Aydın: "Anaa! Hoca emmi daşa çıkmış. Ben de Kemal Ağaya gidem mi?" diye sordu. Anası: "He oğlum. Tez git, sallanma. Çabuk yetiş de orucunu aç. Orucunu ağaya ver, gel." dedi. Aydın, işliğine sümüğünü sildi ve koşarak çıktı gitti.

Yolda giderken öyle heyecanlıydı ki açlığını, susuzluğunu unutmuştu. Orucunu ağaya, ne deyip de verecekti? Acaba birşeyin içine mi koyup da verecekti? Ya, ağa orucunu almazsa, o zaman ne olacaktı? Lastik de aldırılmazdı. Ağanın evinin bahçe kapısına gelinceye kadar kafa yordu, durdu. Birden, canavar düdüğü çalmaya başladı. Aydın, ürktü. Öyle korkunç bir ses çıkarıyordu ki, tüyleri diken diken oldu. Diğer yandan da hoca taşın üstüne çıkmış, ezan okuyordu. Ama hocanın sesi duyulmuyordu. Köydeki caminin minaresi olmadığı için hoca, taşın üstüne çıkarak ezan okuyordu. Her gün aç olan köylüler, bugün de tanrı için aç kalmışlardı. Şimdi oruç açacaklardı. Köylüler, kendi aralarında hak toplayıp hocanın ücretini veriyorlardı.

Zenginler, akşamları hocayı evlerine davet edip yemek veriyorlardı. Fakirler de kendisi gibi cıbr oldukları

için fakirlerin evine gitmezdi hoca... Aydın, ağanın evinin tam kapısına gelince durakladı. Geri dönüp evlerine gitmek istedi. Utanmıştı. "Oruç da satılır mı?" diye iç geçirdi. Suçluluk duygusuna kapılıp kızardı. Birden, aklına lastik geldi ve: "Nebiye abaaa! Nebiye abaaaa!" diye seslendi. Kemal Ağanın karısı Nebiye, Aydın'ı görünce şaşırıldı. İftar saatinde ne işi vardı acaba? "Ne var lan, ne istiyon?" diye sordu. Aydın, bir anda donakaldı. Ne desindi acaba? Biraz yaklaşıp: "Şey. Bugün oruç tuttum da Kemal Ağaya satacam. Onun için geldim." diyebildi, utanarak. O ara Kemal Ağa, Aydın'ın sesini duymuş: "Kim o gelen avrat?" diye sordu Nebiye'ye. "Senin Yusuf'un oğlu." dedi Nebiye. Kalın sesiyle: "Çağır, içeri gelsin. Bu saatte gelende hayır vardır." dedi Kemal Ağa. Aydın, bu sözlerden cesaret alarak içeri girdi. Ağa, sofraya oturmuş orucunu açacaktı. Aydın, ağanın eline sarılıp öptü ve: "Anam bana, 'oruç dut da Kemal Ağaya sat. O da sana bir lastik alsın' dedi. Bubam da, 'kundura alırsa daha eyi olur' dedi." diyerek bir çırpıda anlattı. Ağa, kundura lafını duyunca biraz bozuldu. Sonra: "Gel hele, sofraya otur." dedi. Aydın, usulcacık sofraya oturdu. Ağa: "Alırım yeğenime, alırım. Sen önce yemeğini ye bakalım." diyerek başını okşadı, Aydın'ın. Aydın, biraz rahatladı. Ağa, karısına seslenip: "Yeğenime bir tabak getir de yemek koy, yesin." dedi. Karısı, bakır bir tabak alıp getirdi. Tabağa yemek koyup Aydın'ın önüne sürdü. Ağa, bismillah çekerek elindeki tastan biraz su içtikten sonra bir tane zeytin alıp orucunu açtı. Aydın da ağayı taklit ederek orucunu açtı. Sonra tabağındaki yemekten yemeye başladı. O ara ağa kendisine: "Yeğenim. Sen daha güçcüksün. Nasıl oruç tuttun? Bugün hava da çok sıcak oldu, nasıl dayandın?" diye sordu. Aydın: "Ayaklarım çıplak, ağam. Okula yırtık naylonla gidiyorum. Anam, 'bi oruç dut da Kemal Ağaya sat, sana bi lastik alsın' dedi, ben de duttum." dedi." Ağa, bir yandan yemeğini yiyor, bir yandan da küçük misafiriyle sohbet ediyordu. "Ben sana para veririm. Afferin sana. Helal olsun aslanım, orucu tutabilmişsin." dedi. Aydın, biraz şişinerek: "Bi daa dutarım ağam." dedi. Gün boyu çektiği açlığı, susuzluğu bir anda unutmuştu. Aydın, birden anasının söylediği şeyi hatırladı. Ağzındaki lokmayı yuttuktan sonra ağzını işliğine silip ayağa kalktı. Ağaya: "Ağam. Ver elini öpeyim." dedi. Ağa, şaşırılmıştı. İstemeyerek de olsa elini uzattı. Aydın: "Kemal Ağa. Allah rızası için duttuğum orucu sana satıyorum." dedi ve elini öptü. Ağa, güldü. "Tamam tamam yeğenim. Ben orucunu aldım, kabul ettim. Allah da kabul etsin." diyerek yanaklarından öptü. Aydın, tekrar oturdu, yemeğini yemeye devam etti. Ağa: "Benim yeğenim, büyüüp de adam olacak." dedi karısına dönerek. Nebiye, Aydın'ın yemek yiyişini seyrediyordu. Sofradaki bütün yemeklerden yedi Aydın. Ama bir türlü doymak bilmiyordu. Bir yandan da su içiyordu. Nebiye, Aydın'ı: "Oğlum. Birden çok yersen karnın ağrır. Ağır ağır ye. Yemek çok. Sahurda yemek yiyemezsin sonra." diyerek uyardı. Aydın: "Ben bi daa oruç dutmam. Çok zor oluyo." dedi. Ağa ve karısı, güldüler. Yine birden aklına geldi: "Ben bugün oruç duttum diye anam okula yollamadı. Yarın örtmen beni döver." dedi ağaya. Ağa, ciddi bir ses tonu ile: "Öğretmene, Kemal Ağanın selamı var de, sen gerisine garişma yeğenim. Senin kılına bile dokunamaz." dedi. Ağa, yemeğini yedikten sonra sofradan kalkıp sekinin üstüne oturdu. Aydın da agayla birlikte sofradan kalktı ve sekinin kenarına ilişti. Ağa, karısının hemen getirdiği kahveyi yudumlarken yeleşinin cebinden çıkardığı iki buçuk lirayı: "Al bakalım yeğenim." diyerek Aydın'a uzattı. Aydın: "Ağam. Ben lastik istiyom, para almam." dedi. Ağa: "Ben sana lastik de alacağım. Bunu al, bu senin harçlığın. Yarın, Sarı Cemal'e uğra, sana bir çift lastik versin." demişti ki Aydın: "Ağam. Bubam, kundura alsın diye tembih ettiydi." dedi. Ağa: "Ulan. Senin babanın ayağında kundura mı var da sen istiyon?" deyip güldü. "Yarın, ben sana bir çift lastik alırım. Sabah olsun, tamam.

Başka zaman, bir daha oruç tutup bana satarsan o zaman da kundura alırım sana. Şimdi lastik alacağım." diyerek ikna etti. Aydın, parayı alıp elini cebine sokmuştu bile. Keten donun cebinde, metal parayla oynuyordu. Ağanın karısı, bir tabak çerez getirip Aydın'ın önüne koydu. Aydın, biraz da çerez yedikten sonra ayağa kalkıp: "Geç olmadan ben gideyim ağam." dedi. Nebiye, tabakta kalan çerezleri Aydın'ın cebine koydu. Sonra mutfağa gidip bir tabak dolusu yemek getirdi."Bunu da evinize götür." dedi Aydın'a. Aydın, ağanın ve karısının ellerini öptükten sonra yemek tabağını da alıp çıktı. Hava, iyice kararmıştı. Nebiye: "Korkarsan ben seni savuşturuyum oğlum." dedi. Aydın: "Yok Nebiye aba. Ben gorkmam." dedi ve tabaktaki yemeği dökmemeye çalışarak yürüdü.

Karayoluna geldiğinde sağına soluna bakıp dikkatlice karşıya geçti. Evlerde yanan gaz lambalarının kör ışığı, pencerelerden görünüyordu. Uzaktan it sesleri duyduğunda korktu Aydın. Daha hızlı yürümeye başladı. Bir an önce eve ulaşmak istiyordu. Anasına, babasına ve ablasına ağanın kendisine para verdiğini, yarın da lastik alacağını söylemek istiyordu. Eve ulaştığında babasını, bahçe kapısında kendisini bekler buldu. Hemen babasına müjdeyi verdi. Sonra ikisi birlikte içeri girdiler. Yanan gaz lambasının çıkardığı gaz kokusu, birden yüzlerine çarptı. Aydın, yemek tabağını ablasına verip hemen cebindeki parayı çıkardı. İki buçuk lirayı sevinçle anasına göstererek: "Ana bak! Ağa bana hem para verdi, hem de lastik alacak! Sabah gedip Sarı Cemal emmiden, lastiğimi alacam!" dedi. Hasibe kadın, lastikten çok oğlunun sevincine sevindi. Sonra: "Oğlum. Garnını eyice doyurdun mu? Sana güzel yemekler yedirdiler mi?" diye sorular sordu. Anası, pişirdiği yemeklerden Aydın'a da ayırmıştı ama şimdi tok olduğu için sabaha saklayacaktı. Aydın, öyle yorgundu ki aylardır uyumamış gibi hemen sekinin üstüne uzandı ve uykuya daldı. Parası hâlâ elindeydi. Cebine koyduğu çerezler, sekinin kenarına döküldü. Anası, çerezleri topladı. Sevgi de yorganını getirip Aydın'ın üstüne örttü. Sabaha kadar rüyasında, Sarı Cemal'in iskeledeki dükkanını aradı durdu...

Sabah uyandığında herkes hâlâ uyuyordu. Sadece anası kalkmış, havluyu süpürüyordu. Anasına, iskeleye gideceğini söyleyip uçarcasına evden ayrıldı. Arkasına bile bakmadan koşarak iskelede buldu kendisini. Sarı Cemal'in dükkanını biliyordu. Doğruca oraya gidip içeri girdi. Sarı Cemal: "Ne o lan? Sabah sabah ne işin var da geziyon burda?" diye sordu. Aydın: "Oruç dutup Kemal Ağaya sattım da bana bi lastik alacak. 'Sarı Cemal emminden al' dedi, ben de buraya geldim." dedi. Sarı Cemal, gülerek kulağından çekip: "Ulan kerata. Neden, orucunu bana satmadın da Kemal Ağaya sattın? Bana satsaydın sana kundura verirdim." dedi. Aydın: "Essah mı söylüyon Sarı Cemal emmi?" diye sordu, saf saf. "Sabahdan akşama gadar oruç duttum emme garnım çok ağrıdı. Bi daa dutmam. Büyüyünce dutup sana satarım." derken Sarı Cemal'in tezgahından indirdiği kutuyu süzdü. Sarı Cemal, kutuyu açtıktan sonra bir naylonun içindeki lastikleri çıkardı. "Gey bakalım olacak mı?" diyerek bir tanesini verdi. Aydın, lastiğin bir tekini giydikten sonra bir-iki adım gitti, geldi. Çıplak ayakla giydiği için lastik, vorç vorç ediyordu. "Oldu mu ayağına?" diye sordu Sarı Cemal. Aydın, ayağına bakarak: "Bilmem ki..." dedi. Sarı Cemal, eğilip parmaklarıyla lastiğin ucunu kontrol etti: "Oldu. Sıkmaz, gey." dedi. Lastiğin öteki tekini de giydirirken Aydın'ın ayaklarının yaralar içinde olduğunu gördü. "Petrole git de ordan biraz gres yağı versinler, ayaklarına sür." dedi. Merhem bulunmadığı için köyde herkes ayaklarındaki yaralara, çatlaklara gres yağı sürerdi. Çok acıttığı için anası her sürdüğünde, Aydın ağlardı.

Dükkandan çıktıktan sonra koşarak gidip anasına göstermeyi düşündü. Sonra bundan vazgeçti. Yavaş

yavaş yürüyüp lastiklerini seyredecekti. Öyle de yaptı. Sabah güneşi Sekili'yi aydınlatıyordu. Canikli Lastikleri de güneş vurdukça parıl parıl parlıyordu. Lastiklerin üstüne soğuk baskıyla ayakkabı bağcıkları bile yapılmıştı. Kundura bağıydı bunlar. Lastiklere ayrı bir güzellik katıyordu. Seke seke eve geldi Aydın. Evde herkese, aldığı Canikli Lastikleri gösterdi. Bununla da yetinmedi, bütün arkadaşlarının evlerine gidip ayrı ayrı, hepsine gösterdi lastiklerini. Bıkmadan usanmadan bütün arkadaşlarına: "Kemal Ağaya orucumu sattım, gidip Sarı Cemal emmiden lastiklerimi aldım. Ağa, bana para da verdi. Baaak!" deyip hepsine gösterdi parasını da. O anda dünyanın en mutlu çocuğu oydu. Ayağında CANIKLİ LASTİKLERİ vardı. Daha dün çektiği acıları, eziyetleri unutmuş, bir yürüyor ve geri dönüp lastik ayakkabının, tozlu yollarda bıraktığı ince izlere bakıyordu. Yaşadığı açlık ve acıların derin izleri ise yaşamı boyunca ruhundan çıkmayacaktı.